

İLK YARDIM TALİMATI

Doküman No:	FBE.TL.0001
Yayın Tarihi:	09.11.2022
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	1 / 13

1. AMAÇ

Bu talimatın amacı Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü içinde ilkyardımla ilgili alınacak tıbbi önlemleri ve ilkyardım malzemelerini belirlemektir.

2. KAPSAM

Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nün tüm birimlerinde bu talimat uygulanır.

3. SORUMLULULAR

1. Figen ASAL
2. Nurşen ZENGİN
3. Doğan KARA

İLK YARDIM TALİMATI

A- İlk Yardımın Genel Maksadı:

Ani olarak hastalanan veya kazaya uğrayan kimseye tıbbi tedavisi yapılana kadar kaza yerinde anında yapılan, hayat kurtarmaya yönelik uygulamalara ilk yardım diyebiliriz. İşyerinde herhangi bir sebeple kazaya uğrayan kişi veya kişilerin; durumlarının daha kötü bir hal almasını önlemek üzere yapılan ilk işlemlerin tümü bu tanıma girer.

İlk yardımın amaçlarını aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz.

1. İlk yardımın amacı hasta veya yaralıyı tedavi etmek değil, kişinin durumunun daha kötüye gitmesini önlemektir.
2. İlk yardımda gerekli müdahaleler yapılırken hasta veya yaralıya zarar vermemek gerekir.
3. Acil tedavi; ilaçla veya başka tedavi amaçlı işlemlerdir ilk yardımın konusu dışındadır. İlk yardımda öncelikle acil bakım sağlanır.

B- İlk Yardımda Yapılacak İlk İşlemler:

1. Kişi veya kişiler tehlike kaynağından uzaklaştırılmalıdır.

HAZIRLAYAN

.././....

Birim Çalışma Ekibi

ONAYLAYAN

.././....

Enstitü Müdür Yardımcısı

İLK YARDIM TALİMATI

Doküman No:	FBE.TL.0001
Yayın Tarihi:	09.11.2022
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	2 / 13

2. Hasta veya yaralılar mümkünse az hareket ettirilmelidir.
3. Hasta veya yaralının solunumu kontrol edilmeli, gerekirse suni solunum yapılmalıdır.
4. Kanamalı durumlarda kanama kontrol altına alınmalıdır.
5. Yardım çağırılırken doğru ve tam bilgi verilmelidir.(olay yeri, olayın ne olduğu, kişinin cinsiyeti, yaşı gibi).
6. Yaralıya ilk bakım sağlanırken;
  - a. Yaralının kimliği saptanmalıdır.
  - b. Hastanın genel görünümü, davranışları deri rengi, gözlerinin durumu not edilmelidir.
  - c. Ağız çevresinde ezilme, leke olup olmadığına bakılmalıdır. Nefesi kontrol edilmeli, alkollü olup olmadığı tespit edilmelidir.
  - d. Yaralının boğazı kontrol edilmeli, hava yolu uygun bir biçimde temizlenmelidir.

C- İlk Yardım Çeşitleri:

1. Solunumu Sağlamak İçin İlk Yardım:

- a. Duman boğulması,
- b. Gaz zehirlenmesi,
- c. Suda boğulma,
- d. Elektrik çarpması,
- e. Kalp yetmezliği,

gibi durumlarda solunum durmuşsa ilk yardım olarak solunumu sağlamak gerekir. Oksijensiz geçen her dakika ölümü yaklaştırır. Yapılacak ilk yardım ağızdan ağza solunumu uygulamaktır.

Yapılacak İşlemler;

1. Ağızda görülen yabancı cisimler uzaklaştırılır.

HAZIRLAYAN

.././....

Birim Çalışma Ekibi

ONAYLAYAN

.././....

Enstitü Müdür Yardımcısı

İLK YARDIM TALİMATI

Doküman No:	FBE.TL.0001
Yayın Tarihi:	09.11.2022
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	3 / 13

2. Yardımda bulunan kişinin eli hastanın boyun altına konulup yavaşça kaldırılır.
3. Hastanın başı arkaya doğru hafifçe itilerek çenesinin yukarı kalkması sağlanır.
4. Parmaklarla hastanın burun delikleri kapatılır.
5. Yardımda bulunan derin nefes alır, ağzını hastanın ağzına sıkıca yapıştırır.
6. Nefes hastanın ağzına üflenir. Bu işlem hastanın göğsü yükselene kadar devam eder.

2. Kanamalarda İlk Yardım:

1. Yaralı az hareket ettirilmelidir.
2. Kırık yoksa yaralının kol ve bacakları mümkünse yükseğe kaldırılır.
3. Gözle görülen kanamayı durdurmak için yarayı temiz bir bez veya çıplak elle kavranarak basınç uygulanmalıdır.
4. Kanama devam ediyorsa bandaj uygulanmalı acil yardım gelene kadar uygulama devam etmelidir.
5. Bandaj uygulanırken kan dolaşımını engellememesine dikkat edilmelidir.
6. Bu işlemle kanama durdurulamazsa kalp ve yara arasındaki basınç noktalarına basınçlı sargı ve boğucu sargı bezi (turnike) tatbik edilmelidir. Turnike 2-3 saatten fazla yerinde kalmamalıdır.

Zorunlu olmadıkça turnike tatbik edilmemelidir. (BASINÇ NOKTALARI: Kolda; kolun iç yüzünün bilekle omuz mesafesinin ortası. Ayakta; Uylukla vücut arasının ortasıdır).

7. Yüzeysel yaralanmalarda; yara sabun ve su ile yıkanmalı, steril bir bezle yaradaki yabancı cisimler temizlenmeli, doktora gösterilmelidir.

3. Zehirlenmelerde İlk Yardım:

1. Hastanın şuuru yerinde ise ona bir bardak su veya süt içirerek zehir konsantrasyonu düşürülmelidir.
2. Hastanın neden zehirlendiği öğrenilerek hemen tıbbi acil tedavi için hastane haberdar edilmeli veya hastaneye yetiştirilmelidir.

HAZIRLAYAN

.././....

Birim Çalışma Ekibi

ONAYLAYAN

.././....

Enstitü Müdür Yardımcısı

İLK YARDIM TALİMATI

Doküman No:	FBE.TL.0001
Yayın Tarihi:	09.11.2022
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	4 / 13

3. Zehirli bitki, kozmetik zehirlenmelerinde; hastaya tuzlu su içirilerek, mümkün değilse boğazına parmak atarak kusturulmalıdır.

4. Egzoz zehirlenmelerinde;

- Hasta temiz havaya çıkarılmalı,
- Gerekliyse suni solunum yapılmalı,
- Tıbbi acil yardım için hastane haberdar edilmeli veya hastaneye yetiştirilmelidir.

4. Şok 'ta İlk Yardım:

1. Şok; vücuttaki sistemlerin çalışmasındaki düşüştür. Ani bir hastalık veya kaza sonucu kan dolaşımındaki azalmayla meydana gelir.

Ağır sakatlanma, karın içi yırtılmalar, yaralanma, kan kaybı, yanma, zehirlenme, aşırı sıvı kaybı, karın içi iltihaplanmalarında aşırı korku ve heyecanlarda kan dolaşımının bozulmasına bağlı olarak ortaya çıkan bilinç kaybına şok denir.

2. Şokta kan dolaşımındaki azalma nedeniyle kan basıncı (tansiyon) düşer.

3. Şokun başlıca belirtileri;

- Soğuk, solgun bir deri, çabuk ve düzensiz nefes, hızlı nabız atışı.
- Güçsüzlük, isteksizlik, halsizlik.

4. Şok durumunda; hastanın nefesi ve kan kaybı takip edilmeli ilk yardım tedbirleri uygulanmalıdır.

5. Hasta sakinleştirilmeli, yere yatırılmalı vücut ısısının kontrolü için gerekirse üstü örtülmeli, sedye altına battaniye konulmalıdır.

6. Hastanın şuuru kapalıysa yan yatırılıp, ağızdaki sıvıların dışarı çıkarılması sağlanmalıdır.

7. Kanama varsa durdurulur. Solunum kontrol edilir.

8. Ayakları yerden 30-40 cm. kadar yükseltilir. Solunum sıkıntısı olursa indirilmelidir.

9. Şoktaki hastaya ağızdan bir şey verilmez.

10. Hastanın üzerinde sıkı giysiler varsa gevşetilir.

HAZIRLAYAN

.././....

Birim Çalışma Ekibi

ONAYLAYAN

.././....

Enstitü Müdür Yardımcısı

İLK YARDIM TALİMATI

Doküman No:	FBE.TL.0001
Yayın Tarihi:	09.11.2022
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	5 / 13

11. ilk yardımı müteakip tıbbi acil yardım için hastane haberdar edilmeli veya hastaneye yetiştirilmelidir.

5. Bayılmalarda İlk Yardım Kuralları:

Bayılma: Hasta veya yaralının beyin fonksiyonlarının bir anlık durması kendinde olmama halidir.

a) Bayılmaya neden olacak durumlar:

1. Kalp yetmezliği
2. Kanama
3. Ani tansiyon düşmesi
4. Nefes alma zorluğu
5. Ani bilinç kaybı

b) Belirtiler:

1. Yüzde solgunluk, baş dönmesi
2. Ciltte nem ve soğukluk
3. Nefes alma zorluğu
4. Ani bilinç kaybı
5. Nabız hafif fark edilir ve hızlıdır.

c) İlk yardım:

- Hastayı sıkın giysiler gevşetilir.
- Şok pozisyonu verilir.
- Uyarıcı kokular koklatılır.
- Solunum kontrolü yapılır.

HAZIRLAYAN

.././....

Birim Çalışma Ekibi

ONAYLAYAN

.././....

Enstitü Müdür Yardımcısı

İLK YARDIM TALİMATI

Doküman No:	FBE.TL.0001
Yayın Tarihi:	09.11.2022
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	6 / 13

6. Bilinç Kaybı ve Koma 'da İlk Yardım:

Bilinci kapalı kişilerde beş duyu ile algılama ortadan kalkar. Bu durumda olan hastalar;

- Yardım isteyemez.
- Dikkatli değerlendirilmeyecek olursa hastanın öldüğü sanılabilir.
- Nedene yönelik tahmin hayat kurtarıcı olabilir.
- Solunum yolu tıkanmış olabilir.
- Hasta kusabilir, kusmuk solunum yollarına kaçabilir.
- Gözdeki refleks mekanizması ortadan kalkmıştır.

Yapılacak İlk Yardım

1. İlk olarak hava yolu açılır.
2. Solunum yapıyorsa, koma duruşuna getirilir.
3. Solunum yapamıyorsa, suni solunuma başlanır, nabız kontrol edilir.
4. Kalp durmuşsa, kalp masajı ile birlikte suni solunum yaptırılır.

7. Yanıklarda İlk Yardım:

Yanık: Çeşitli faktörlerin dokularda yapmış olduğu yaralardır. Bu faktörler alev sıcak hava, sıcak su, buhar, asit, diğer kimyasal yakıcılar, elektrik akımı, yıldırım radyo aktif ışınlar, yanığa sebep olurlar.

İlk yardım: Tutuşan bir kişinin hemen yere yatırılması ve kendi çevresinde yuvarlanması sağlanır.

Genelde alev söner sönmez bu kişinin üstüne battaniye veya halı sarılır. Alevler söner sönmez, elbiseleri kesilerek çıkartılır. İlk yardıma başlamadan önce eller sabun ve su ile yıkanmalıdır. Su kabarcıkları patlatılmaz. Yanık yara üzerine temiz ıslak gazlı bez çarşaf örtülür. Şoka karşı önlem alınır. Hastaya ağızdan bir şey verilmez.

Göze yakıcı bir madde sıçraması halinde göz en az yirmi dakika bol su ile yıkanmalıdır.

Elektrik yanıkları: Elektrik çarpması durumunda ilk önce akımı durduracak şalteri indirin. Şalter olay yerinden uzaksa akımın olduğu yerden, tahta, plastik ve lastik gibi akım geçirmeyen maddelerle uzaklaştırılır ve en yakın sağlık kurumuna götürülür.

HAZIRLAYAN

.././....

Birim Çalışma Ekibi

ONAYLAYAN

.././....

Enstitü Müdür Yardımcısı

İLK YARDIM TALİMATI

Doküman No:	FBE.TL.0001
Yayın Tarihi:	09.11.2022
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	7 / 13

a. Birinci derece yanıklar: Kızarıklık, hafif şişlik ve ağrı hali.

Yanan yer derhal soğuk suya tutulur veya bastırılır, ağrı geçinceye kadar bir miktar bekletilir.

Steril kuru bir bandajla hafifçe sarılır. Acil tıbbi yardım çağrılır veya hastaneye götürülür.

b. İkinci derece yanıklar: Benekli görünen kabarcıklar ve büyük ağrı hali.

Hastanın elbiseleri gerekiyorsa kesilir ve gevşetilir.

Ağrı geçinceye kadar soğuk suya tutulur veya bastırılır.

Steril bandajla örtülür, kabarcıklar zedelenmez.

Şoka karşı tedbir alınarak Acil tıbbi yardım çağrılır veya hasta-haneye götürülür.

c. Üçüncü derece yanıklar: Bu yanıkta deri tahrip olmuştur.

Hastanın yanan yeri kalın steril bezle örtülmelidir. Şoka karşı tedbir alınarak Acil tıbbi yardım çağrılır veya hastaneye götürülür.

8. Kırıklarda İlk Yardım:

1. Kırıklar kapalı ve açık olmak üzere iki ye ayrılır.

a. Kapalı kırık: Bir veya daha fazla kırık kemik derinin altındadır.

b. Açık kırık: Kırık kemik deriden dışarı çıkmıştır, kırık yerinin ağzında açık yara vardır.

2. Yaralı mümkünse hareket ettirilmemeli, değilse çok dikkatli hafif hareket ettirilmelidir.

3. Kırık şüphesi olan yer desteklenir, kanama varsa durdurulmaya çalışılır, temiz bez veya giysi ile tamponlanır sarılır, yara kasılmamalıdır.

4. Ayaklar ve kollar normal durması gereken konuma getirilir, kırık kemiğe mümkün olduğunca dokunulmaz.

5. Hasta gerekiyorsa ateale alınmalıdır.

6. Hastanın ateale alınması aşağıdaki şekilde olmalıdır.

HAZIRLAYAN

.././....

Birim Çalışma Ekibi

ONAYLAYAN

.././....

Enstitü Müdür Yardımcısı

İLK YARDIM TALİMATI

Doküman No:	FBE.TL.0001
Yayın Tarihi:	09.11.2022
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	8 / 13

a. Atele alma: Yaralı bölgeyi desteklemek ve korumak amacıyla uygulanır. Tahta veya demir gibi sert maddeler kullanılır. Yaralanmanın durumuna göre burkulma incinmelerde olduğu gibi havlu, yastık gibi yumuşak ateller de kullanılabilir.

b. Atel yaralanan bölgenin alt ve üstünü tamamen kavrayacak uzunlukta olmalı ve eklem yerine kadar uzanmalıdır.

c. Geniş bir bezle sıkıca bağlanır. Bu sıkılık yarayı zedelememelidir.

7. İlk yardımı müteakip tıbbi acil yardım için hastane haberdar edilmeli veya hastaneye yetiştirilmelidir.

9. Çıktıklar, Burkulmalar ve İncinmelerde İlk Yardım:

1. Çıktık: Kemiğin eklem kapsülünden dışarı çıkmasıdır.

a. Basit kırık gibi tedbir alınmalıdır.

b. Bölge atele alınmalıdır. Hareket etmemesi sağlanmalıdır.

c. Yerinden çıkmış kemikler koca karı usulü yerine yerleştirilmeye çalışılmamalıdır. Aksi halde daha fazla zarara sebep olabilir.

d. İlk yardımı müteakip tıbbi acil yardım için hastane haberdar edilmeli veya hastaneye yetiştirilmelidir.

2. Burkulma: Eklem çevresindeki dokuların yaralanmasıdır.

a. Yaralanan bölgenin hareket etmesi engellenmelidir.

b. Yaralı ağırlığını yara bölgesine vermemelidir.

c. Havlu, yastık gibi yumuşak atel kullanılır.

d. İlk yardımı müteakip tıbbi acil yardım için hastane haberdar edilmeli veya hastaneye yetiştirilmelidir.

3. İncinme: Kas zedelenmesidir. Vücudun fazla zorlanması, uygunsuz kaldırma sonucu meydana gelir.

a. Hasta istirahat ettirilir.

b. İncinme iyileştikten sonra hafif egzersizler yapılır.

c. Bel incinmelerinde hasta sert ve düz bir yere yatırılarak doktora gösterilmelidir.

10.Suda Boğulma:

HAZIRLAYAN

.././....

Birim Çalışma Ekibi

ONAYLAYAN

.././....

Enstitü Müdür Yardımcısı

İLK YARDIM TALİMATI

Doküman No:	FBE.TL.0001
Yayın Tarihi:	09.11.2022
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	9 / 13

Suda boğulanların ancak çok iyi yüzme bilenler tarafından tekniğe uygun olarak kurtarılması gerekir. Can simidi atılması batmayan bir cisim atılması yardımcı olabilir. İlk yardımcı boğulan kişinin bir elinin bileğini kavrayarak bir eli serbest kalacak şekilde yardımcı olur.

İlk yardım: Kişi hemen yüz üstü yatırılır. Boğulan kişinin vücudunun alt bölgesi kaldırılıp karına baskı yapılarak yuttuğu su boşaltılır. Sonra sırt üstü çevrilir suni solunum yaptırılır.

11. Baş ve Boyunda Darbe Yaralanmalarında İlk Yardım:

Kafadan, burundan, kulaktan, su ve kan gelip gelmediğine bakılır. Göz çevresinde gözlük gibi morarma olup olmadığı önemlidir. Göz bebeklerinin büyüklüğünün farklılığına bilinç kaybı olup olmadığına bakılır. Püskürür gibi kusma olması, nabız sayısının azalması acil tedavi gerektiren durumdur.

Kulaktan kan geliyorsa kanayan kulak üzerine yatırılır. Solunum hırıltısıyla yarı oturur vaziyette hasta sevk edilir.

12. Vücut Boşluklarına Yabancı Cisim Kaçması:

Kulağa Yabancı Cisim Kaçması: Kulağa bitkisel bir madde kaçtıysa ıslatmamalıdır. Şişerek çıkması güçleşir. Hiçbir sıvı damlatılmaz. Canlı böcek kaçarsa el feneri tutulması kulak tarafına yatırılması yaralı olur. Kulağa yabancı cisim sokulmamalıdır.

Buruna yabancı cisim kaçması: Yabancı cisim çıkarmak için cımbız, sivri uçlu bir araç kullanılmalı.

Kişiyi ağızdan derin bir nefes almasını ve sümürmesini söyleyiniz, genellikle sonuç alınır.

Çıkıyorsa doktora başvurulur.

Boğaza Yabancı Cisim Kaçması: Yabancı cisim kılçık ya da benzeri görünen bir yerde ise temiz parmaklarımızla alabiliriz. Kaçan cisim topak, yuvarlak bir şeyse genellikle çocuklarda olur, gücümüz yeterse baş aşağı duruma getirilir. Gücümüz yetmiyorsa yan yatırıp kürek kemiğinin alt kısmına kuvvetli birkaç tokat atılır.

Karın, göğüs, kollara ve göze yabancı cisim saplanırsa çekip çıkartılmamalı. Etrafı sarılarak hastaneye sevk edilmelidir. Sadece yanağa saplanan yabancı cisim kanamaya sebep olup solunumu tehlike sokuyorsa çıkartılır.

13. Sıcak Çarpması:

Aşırı sıcak etkisinde kalan kişilerde, bulantı, kusma, baş ağrısı belirtileri vardır. Nabız hızlı, deri soluk ve nemlidir. Tansiyon düşüktür. Hasta hemen serin bir yere alınır, şok pozisyonu verilir.

4. Donma ve Soğuk:

HAZIRLAYAN
.././....
Birim Çalışma Ekibi

ONAYLAYAN
.././....
Enstitü Müdür Yardımcısı

İLK YARDIM TALİMATI

Doküman No:	FBE.TL.0001
Yayın Tarihi:	09.11.2022
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	10 / 13

Soğuk Çarpması: Aşırı soğuk havada kalanlarda görülür. Deri mumsu bir görünüm alır. Ellerde benekli morluklar görülür.

İlk Yardım: Hasta oda sıcaklığına alınır.

Donma: Soğuğun fiziki etkisi donmalara sebep olur. Kişinin zayıf olması alkol almış olması soğukta kalma süresi, rüzgâr donmayı çabuklaştırır.

Belirtileri: Halsizlik, uyuşukluk, uyku isteği, bilinç kaybılması. Deri beyaz ve sert görünümüdür.

İlk Yardım: Hasta oda sıcaklığına alınır. Uyutulmaz. Donmuş kısımları ovma, masaj yapmak tehlikelidir. Kabarcıklar patlatılmamalı.

Hasta kesinlikle sigara içmemeli, donan bölge soğuktan korumalı. Islak giyecekleri çıkarılmalı, battaniyeye sarılmalı. Bilinci yerindeyse ağızdan sıcak içecek verilebilir. Şekerli içecekler verilmemelidir. Alkol soğuktan korumaz, donmayı kolaylaştırır. Verilmesi çok tehlikelidir.

15. Havaleler:

Yüksek ateşe bağlı havaleler, daha çok çocuklarda (6 ay- 3 yaş) görülür. Ateşin düşürülmesi gerekir.

Bu amaçla çocuğun kol ve bacakları ıslak tülbentle silinir. Yeterli olmazsa vücudu soğuk su ile silinebilir. Doktora götürülür.

Nedeni: Beyindeki bir odağın anormal uyarılar göndermesidir.

16. Epilepsi (Sara):

Sara nöbetlerinde hasta her hangi bir zamanda ve herhangi bir yerde, kol ve bacaklarında kasılmalarla yere düşer. Çevre ile ilgisini keser. Gözlerini bir noktaya diker. Ağız köpüklenir, dışkı ve idrarını kaçırabilir.

İlk Yardım: Hastanın dilini ısırması için dişlerinin arasına mendil konur. Yaralanmasına mani olur.

Etrafı boşaltılır.

17. Kalp Krizlerinde İlk Yardım:

1- Kalp krizinin nedeni: Kalbi besleyen damarlardan birinde kanın pıhtılaşmasıdır.

2- Kalp krizinin belirtileri:

a. Göğsün ortasında sürekli basınç, daralma, sıkışma. Bu şikâyetler kola, omuza, boyna, çeneye, sırtta yayılabilir.

HAZIRLAYAN

.././....

Birim Çalışma Ekibi

ONAYLAYAN

.././....

Enstitü Müdür Yardımcısı

İLK YARDIM TALİMATI

Doküman No:	FBE.TL.0001
Yayın Tarihi:	09.11.2022
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	11 / 13

- b. Nefeste belirgin bir şekilde kısalık, korku, terleme hali.
- c. Benizde solukluk, dudaklarda, deride hafif kızarıklık.
- d. Sebebi belli olmayan halsizlik, hazımsızlık, kusma halleri.

3- Hasta rahat bir duruma getirilmelidir.

4- Acele ambulans ve acil tıbbi yardım çağırılmalıdır.

5- Yeterli havalanma sağlanmalıdır.

Kapalı Kalp Masajı:

- Hastaya 3-4 defa ağızdan ağza suni solunum yapılır.
- Hastanın şah damarı ve nabızı atmıyorsa, yardımda bulunan ellerini bileğe yakın kısımlarında üst üste getirir.
- Hastanın göğüs kemiğinin alt ucuna, göğüs kafesini 3-4 cm. esnetecek biçimde 6-8 basınç yapılır (saniyede 1 defa).
- Tekrar ağızdan 2-3 defa suni solunum yapılır. Tekrar kalp masajı yapılır. Hasta hayata dönene kadar.

18. Yılan Sokmaları:

Ülkemizdeki yılanlar genellikle zehirsizdir. Ancak herhangi bir durumda yılanın bütün olarak sağlık kuruluşuna iletilmesi tanınması bakımından önemlidir. Hastanın hemen sakinleştirilmesi, sakin olarak yatırılması gerekir. Hastaya sakinleştirmek için alkol verilmemelidir. Yara bol su ile yıkanmalıdır. Derideki şişme olasılığına karşı bütün bilezik ve yüzükler çıkarılmalıdır. Sokma bölgesindeki şişliğin üst ve alt kenarlarına 5'er cm. uzaklıktan turnike uygulanır. Bunun için lastik tüpler uygundur (Damar içi iğne yapılırken kullanılan lastik tüpler). Bu turnikelerin toplardamar dolaşımını engelleyecek ancak atar damar dolaşımını engellemeyecek sıkılıkta olması gerekir.

Hastanın yürütmesine izin verilmez. Isırılan kol ya da bacak atele alınır. Diş izleri arasında uzunluğuna 0,5 cm. derinliğinde 1 cm. uzunluğunda bir kesi yapılır. Bunun için mikropsuz bir araç kullanılır. Zorunlu olmadıkça ağız kullanılmadan buradan yeterince kanama sağlanır. Eğer özel bir emici araç varsa o kullanılabilir (balonlu basit emici araçlar).

19. Arı Sokması:

Arı ve benzeri böceklerin sokması sonucu kaşıntı, kızarıklık, ağrı ve şişlik meydana gelir. Bazı kişilerde 24 saate kadar gecikebilen alerjik reaksiyon olasılığı akıldan çıkartılmamalıdır. Aşırı reaksiyon olan kişilerde böbrek fonksiyonlarının yakından izlenmesi gerekir. Eğer arının iğnesi tespit edilirse hemen çıkartılır. Bu çıkartma sırasında iğnenin ucunda olan

HAZIRLAYAN

.././....

Birim Çalışma Ekibi

ONAYLAYAN

.././....

Enstitü Müdür Yardımcısı

İLK YARDIM TALİMATI

Doküman No:	FBE.TL.0001
Yayın Tarihi:	09.11.2022
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	12 / 13

zehir kesesinin sıvazlanarak zehrin boşaltılmamasına özen gösterilmelidir. Yara sabunlu su ile yıkanır. Ağrının azaltılmasında buz uygulaması yararlı olabilir. Çoklu sokmalarda, göz çevresi ve ağız çevresindeki sokmalarda hasta sağlık kuruluşuna iletilmelidir.

20. Akrep Sokması:

Yılan sokmasında olduğu gibi davranılır. Kol ya da bacak hareketsiz hale getirilir. Akrep serumu uygulanmak üzere en yakın sağlık kuruluşuna iletilir.

Bütün böcek sokmalarında ve hayvan ısırıklarında tetanos hastalığına yakalanma riski vardır. Bu durumlarda tetanos aşısı yapılmalıdır.

D- YARALILARIN TAŞINMASI:

Bir hastayı sedyeye yatırmadan taşımak mümkünse de bu tür taşımalar çok güç ve risklidir. Bu nedenle sedye ile taşıma en ideal olanıdır.

Hasta ve Yaralıların Taşınmasında Yaralıya Verilecek Pozisyonlar:

1. Solunum güçlüğünde, göğüs yaralanmalarında, yarı oturuş pozisyonu.
2. Karın yaralanmalarında, sırt üstü dizler karına doğru çekik.
3. Omurga kırığında, sert bir zeminde sırt üstü.
4. Kol, bacak ve kalça kırıklarında, yarı oturur pozisyonda sevk edilir.
- 5.Şokta, sırt üstü düz yatırılır bacaklar yükseltilir.

Yaralıların Taşınması:

A. Battaniye ile taşıma:

Dört kişilik bir ekip ağır yaralı bir hastayı battaniye ile rahat taşıyabilir.

Bu tür taşımada hastanın vücudu yanında, battaniyenin dışta kalan kısımları katlanarak yerleştirilir. Hasta katlanmış kısma yavaşça indirilir. Hasta battaniyenin ortasına doğru çevrildikten sonra hastanın iki yanında kalan kenarları sıkıca bastırılarak yuvarlanır ve el tutacak konuma getirilir. Dört kişi elleri birbirine eşit mesafeli bir şekilde battaniyeyi kavrayarak hastayı yavaşça taşırlar.

B. Altın Beşik Taşıma:

HAZIRLAYAN
.././....
Birim Çalışma Ekibi

ONAYLAYAN
.././....
Enstitü Müdür Yardımcısı

İLK YARDIM TALİMATI

Doküman No:	FBE.TL.0001
Yayın Tarihi:	09.11.2022
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	13 / 13

Hasta oturuyor fakat hareket edemiyorsa; taşıyıcıların bir elleri kendi bileklerinin diğeri ile de arkadaşlarının bileklerini tutarak beşik meydana getirip hastayı bu beşiğe oturtturarak taşıyabilirler.

C. Sandalye ile Taşıma:

Altın beşik taşımadan daha kolay bir taşıma şeklidir. Hasta bir sandalyeye konularak taşınmasıdır.

Dikkat edilecek en önemli husus sandalye ile taşımada; sandalyeyi öne eğerek hastayı kaydırmamak ve düşürmemektir.

D. Tek kişi ile taşıma:

Hastayı sırtta alarak bacaklarının altından tutarak taşıma şeklidir ki her hasta için uygulanması risklidir. Bu taşıma şeklinde hastanın taşıyıcıya tutunabilmesi gerekir.

E. Sedyeye İle Taşıma:

Sedyeye ile taşıma en iyi taşıma şeklidir. Ancak küçük bir dikkatsizlik hastayı sedyeden kaydırarak daha zor duruma sokabilir. Hasta sedyeye ile bacakları önde olarak taşınır. Ancak ambulansa yerleştirmede baş önde olacak şekilde konumlandırılır.

HAZIRLAYAN

.././....

Birim Çalışma Ekibi

ONAYLAYAN

.././....

Enstitü Müdür Yardımcısı